

RUTES DE LA MARXA

RUTA DE LES 21 ERMITES ROMÀNIQUES

SANTA MARIA DE LES ESGLÉSIES

NAVÀS – Bages

Història

Abans de l'any 983, al pla de les Esglésies hi existien probablement quatre petites esglésies amb vida eremítica, dedicades respectivament a Santa Maria, Sant Llorenç, Sant Pere i Sant Joan. Als documents de l'època hi apareixen com les Esglésies Clavades.

Al 983, aquestes quatre esglésies, s'havien unificat al lloc de l'actual església per fer vida comunitària en un monestir dedicat alhora a Sant Maria, Sant Llorenç, Sant Pere i Sant Joan. Llavors hi vivien monges benedictines, dependents del monestir de Sant Llorenç prop Bagà.

Al 1038 es fa la consagració de l'església romànica amb la presència del bisbe Eribau d'Urgell; Folc, vescomte de Cardona i l'abat Ponç de Sant Llorenç prop Bagà.

A principis del segle XIV el monestir va desaparèixer i l'indret va quedar com a simple parròquia amb el nom de Santa Maria de les Esglésies. Més tard pas-



sà a ser sufragània de Sant Cugat del Racó. Els masos de Gossart, les Esglésies i Can Pasols, entre d'altres, formaven part d'aquesta parròquia.

A l'any 1326, el monestir de Sant Llorenç prop Bagà es va vendre la batllia i el mas de les Esglésies al donzell Pere de Santa Eulàlia, del castell de Súria. El monestir hi continuarà mantenint diversos masos.

Al 1574 es fa una profunda remodelació de l'església romànica que li dona l'aspecte actual.

Amb la desamortització, a l'any 1835, el monestir de Sant Llorenç prop Bagà deixa de ser el propietari dels masos que li restaven a la parròquia.

Després de 1939 deixa de funcionar com a església i es converteix en un cobert.

Punts d'interès:

Peu d'altar: Es conserva clavat al presbiteri un peu d'altar d'època romànica. Té forma troncopiramidal. Hi ha un forat, on hi havia la lipsanoteca o capsa amb relíquies.

• *Taules d'altar: Se'n conserven dues, una a prop del peu d'altar i l'altra a prop de la porta d'entrada. Tenen forma rectangular amb un encaix per posar-hi l'ara o pedra amb relíquies.*

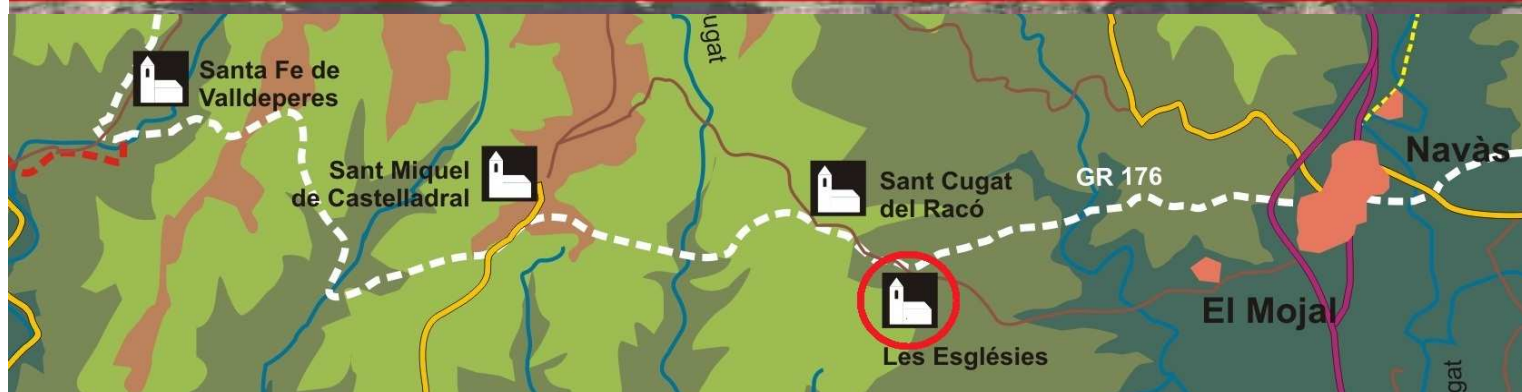
• *Tomba: Al peu del presbiteri, a terra, hi ha excavada una tomba col·lectiva. A la llosa, hi ha la data de 1797, s'hi enterraven la gent del mas de les Esglésies; el primer difunt que hi fou enterrat va ser Ramon Iglesias.*

• *Peus d'altar: L'altar de Sant Cugat del Racó té dos peus treballats i decorats, que procedeixen de les Esglésies. Quan van ser trobats formaven part de l'escala d'una tina*

L'edifici

Podem destacar quatre etapes:

- *Etapa preromànica:* De l'església del 983 no n'ha quedat res visible; és molt probable que n'hi hagi restes a sota de l'actual edifici. Les quatre tombes excavades a la roca, al costat sud, són d'aquesta època.
- *Església romànica:* Tenia la mateixa forma que la de Sant Cugat del Racó. D'aquesta època, però, només se'n conserva el braç nord del creuer amb l'absis, que formen part de la capçalera de l'església actual.
- *Segle XVI:* D'aquest període en són la nau actual i el campanar d'espadanya.
- *Segle XVIII:* Es construeix la Sagristia



Sender circular que transcorre per poblacions i llocs de notable interès, enllaçant les múltiples esglésies romàniques del rodal de Navàs i Puig-reig.

Distància : 80,200 km **Comarques :** Bages i Berguedà.

Etapa num.	Itinerari	Horari h:min	Distància kms.
1	Navàs - Santa Fe de Valldeperes 5:00		18,800
	Santa Maria de les Esglésies		5,200
	Sant Cugat del Racó		6.800
	Sant Miquel de Castelladral		10.600
	Santa Fe de Valldeperes		18,800

Coordenades del punt:

UTM31N - ED50	402415.5	4638733.8
UTM31N - ETRS89	402321.8	4638529.7
Geogràfica - ETRS89 *	1.822548	41.892669

* A efectes pràctics, els sistemes de referència ETRS89 i WGS84, es poden considerar equivalents

Com podeu observar en el planol del recorregut Santa Maria de les Esglésies és la primera ermita que ens trobarem un cop sortim de Navàs, punt inicial i final de la Marxa.

↔ Entrar a Navàs (Bages) per l'entrada sud de la C-16. A l'arribar al nucli urbà, trobareu un trencant a mà esquerra que indica El Mujal, agafeu-lo i seguïu-lo. És un camí rural, però està enquitranat. És la carretera que ens porta fins a Sant Cugat del Racó i Castelladral. Un cop passat el nucli del Mujal i a l'arribar al Km. 5,200, trobareu un trencant a l'esquerra. Tan bon punt s'agafa ja veureu l'ermita.

Un cop arribem a aquest punt ens dirigirem a Sant Cugat del Racó que serà la següent ermita del recorregut.

Glossari:

Romànic:

Art desenvolupat arreu d'Europa i als territoris conquerits de Terra Santa durant els segles XI, XII i XIII. El seu nom es deu al francès Caumont (s. XIX) perquè:

1. Apareix al mateix temps que les llengües romàniques derivades del llatí.
2. Està inspirat en l'art romà malgrat que rebé d'altres influències: bizantines, germàniques, musulmanes i orientals.